

KÚRIA

Bfv.II.945/2012/8.szám

A Kúria Budapesten, a 2013. április 11. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A zaklatás vétsége miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Balassagyarmati Városi Bíróság 1.B.357/2011/8. számú ítéletét, valamint a Balassagyarmati Törvényszék, mint másodfokú bíróság 4.Bf.32/2012/7. számú végzését hatályában fenntartja.

A felülvizsgálat során felmerült 10400 (tízezer-négyszáz) forint büntügyi költséget az állam viseli.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Balassagyarmati Városi Bíróság a 2011. december 12. napján megtartott tárgyaláson kihirdetett 1.B.357/2011/8. számú ítéletében a terhelt bűnösségét zaklatás vétségében [Btk. 176/A. § (2) bekezdés a.) pont] állapította meg, és ezért őt 8 hónapi fogházbüntetésre és 1 évi közügyektől eltiltásra ítélte.

A Balassagyarmati Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2012. június 8. napján megtartott tanácsülésen meghozott 4.Bf.32/2012/7. számú végzésével a városi bíróság ítéletét helybenhagyta.

A jogerős ítélet tényállása szerint 2010. június 6-án éjfél körüli időpontban a terhelt a birtokában lévő Lada Niva típusú

személygépkocsival, mely egyébként nem az ő tulajdonát képezte, a településen történt árvíz miatt a vízben álló utcákban nagy sebességgel közlekedett, mellyel az ott lakókat, illetve az árvízhelyzet miatt ott dolgozó személyeket zavarta. Már a nap folyamán is folytatott ilyen tevékenységet, majd az éjszakai órákban a háza előtt felállított homokzsákokat részben eldobálta, részben pedig a gépjárművével letaposta, illetve az odaérkező sértettet, aki az árvíz védelmet felügyelte, félelemkeltés céljából több személy jelenlétében egy lőfegyvernek látszó tárggyal, egy gáz riasztópisztollyal megfenyegette azzal, hogy lelövi, illetve lábon lövi. A sértettben a terhelt magatartására, mivel a fegyvernek látszó tárgyat valódi lőfegyvernek hitte, komoly félelmet keltett, a többi jelenlévőben pedig a cselekmény megbotránkozást, illetve riadalmat váltott ki.

A sértett joghatályos magánindítványt terjesztett elő a terhelttel szemben zaklatás vétsége miatt és kérte az ő felelősségre vonását, illetve megbüntetését.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt kirendelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt. Indítványában a védő tartalmilag a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában megjelölt felülvizsgálati okra hivatkozott, amikor a Be. 373. § (1) bekezdés I. c) pontjában foglaltak megsértésére utalt. A törvényes vád hiányát állította, és ezért - a jogerős határozatot megváltoztatva - az eljárás megszüntetését indítványozta. Álláspontja indokolása körében a védő rámutatott arra, hogy a Balassagyarmati Városi Ügyészség - garázdaság miatt indított nyomozás befejezését követően - zaklatás vétsége miatt emelt vádat a terhelttel szemben, azonban a sértett magánindítványát a vádemelést megelőzően nem szerezte be. A védő álláspontja szerint erre figyelemmel a vád nem volt törvényes, és ez a hiányosság az elsőfokú eljárásban már nem is lett volna pótolható.

A Legfőbb Ügyészség BF.2250/2012. számú átiratában a védő felülvizsgálati indítványát nem tartotta alaposnak, és a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozat hatályában fenntartását indítványozta. A legfőbb ügyészi álláspont szerint a magánindítvány hiánya a vád törvényességét nem érinti, az legfeljebb tartalmi kellék hiányát jelentheti. A Legfelsőbb Bíróság eseti döntéseire utalva hivatkozott arra, hogy a hatóság késedelmes felhívása a sértetti jogokat nem csorbíthatja, az adott körülmények között a sértett által a tárgyaláson előterjesztett magánindítvány elkésztnek ezért nem tekinthető.

A Kúria a nyilvános ülésén a terhelt védője a felülvizsgálati indítványában foglaltakat fenntartva a terhelt felmentését vagy az eljárás megszüntetését kérte. Ügydöntő jelentőségűnek tartotta, hogy az eljárás fegyveresen elkövetett garázdaság büntette miatt

indult, azonban az ügyész nem emiatt, hanem zaklatás vétsége miatt emelt vádat. A törvényes vád alapját azonban csak az addig már beszerzett magánindítvány képezhetette volna, mindez azonban elmaradt és a védő álláspontja szerint a tárgyalási szakban nem is lett volna pótolható. A Legfőbb Ügyészség átirata sértetti jogok csorbítására utalásával kapcsolatban kiemelte, hogy így viszont a terhelt joga csorbult, pl.: a közvetítői eljárás lehetősége vizsgálatának elmaradásával. Nyomatékosan hangsúlyozta, hogy a magánindítvány nem elkésett, hanem nem is létezett a vádemelés időpontjában. A legfőbb ügyész képviselője felszólalásában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartotta, és kiemelte, hogy a sértett az ügyészi felhívásra nyomban kérte a terhelt megbüntetését, ez pedig hatályos magánindítványnak tekintendő. Ismételten utalt arra, hogy a vád törvényessége fogalmi körébe a magánindítványra utalás nem tartozik, ugyanakkor az elterelés lehetőségére hivatkozás a felülvizsgálati eljárásnak nem lehet tárgya. Mindezért a jogerős határozat hatályában fenntartására tett indítványt. A terhelt felszólalásában arra utalt, hogy a cselekménye elkövetésekor jogos védelmi helyzetben cselekedett.

A terhelt védője felülvizsgálati indítványa alapján eljárva a Kúria a Be. 423. § (4) és (5) bekezdésében foglaltak értelmében a felülvizsgálati indítvánnyal támadott határozatot a felülvizsgálati indítványban megjelölt okokból, továbbá a hivatalból vizsgálandó, a Be. 416. §-a (1) bekezdés c) pontjában felsorolt eljárási szabálysértések szempontjából bírálta felül.

Felülbírálata során a Kúria a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja felsorolásában megjelölt, a Be. 373. § (1) bekezdés I.b vagy c) pontjában, illetve II-IV. pontjának valamelyikében meghatározott eljárási szabálysértést nem észlelt. A védő felülvizsgálati indítványbeli megjelölésére figyelemmel külön kellett vizsgálni e körben a Be. 373. § (1) bekezdés I.c) pontjában foglaltakat, mert a védői álláspont szerint az elsőfokú bíróság törvényes vád hiányában járt el, mivel a vádemelés a sértett magánindítványának beszerzése nélkül történt, az ügyészi vádirat a magánindítványra nem is utalt.

A Kúria e körben egyetértett a Legfőbb Ügyészség álláspontjával, mely szerint az ügyészi vád törvényességét nem érinti az, ha a magánindítványra üldözendő cselekmény miatti vádemeléskor a vádiratban a magánindítványra nem történik utalás. A vád törvényességének vizsgálata körében jelentőséggel bíró elemeket a Be. 2.§ (2) bekezdése ugyanis meghatározza, miszerint törvényes a vád, ha a vádemelésre jogosult a bírósághoz intézett indítványában meghatározott személy pontosan körülírt büntető törvénybe ütköző cselekménye miatt a bírósági eljárás lefolytatását kezdeményezi. Az itt megjelölt fogalmi elemeket a magánindítvány hiánya, az annak meglétére utalás nem érinti.

A Kúriának ennek ellenére érdemben vizsgálnia kellett a védő felülvizsgálati indítványbeli felvetését, mégpedig a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja szerinti felülvizsgálati ok megvalósulása szempontjából. Eszerint ugyanis felülvizsgálati ok, ha a büntetőjog valamely szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki. A magánindítvány hiánya anyagi jogi intézményként büntethetőségi akadály, mivel a Btk. 22. § h) pontja értelmében büntethetőséget kizáró ok. Törvényes magánindítvány hiányában ezért a terhelt elmarasztalása a büntető anyagi jog szabályait sértené.

A magánindítvány törvényessége vizsgálatakor a felülvizsgálati indítványbeli hivatkozás tükrében az jutott jelentőséghez, hogy a magánindítvány előterjesztésére a törvény által biztosított határidőben került-e sor. A magánindítvány előterjesztésének határidejével kapcsolatos szabályokat a Be. 173. § tartalmazza. A 173. § (3) bekezdése értelmében a magánindítványt attól a naptól számított 30 napon belül kell előterjeszteni, amelyen a magánindítványra jogosult a bűncselekmény elkövetőjének kilétéről tudomást szerzett. A (3) bekezdés a 30 napos határidő számítására értelmező rendelkezést is ad arra a (2) bekezdésben meghatározott esetre, amikor a magánindítvány előterjesztésére jogosult nyilatkozatát be kell szerezni, ha a nyomozás megindítását követően derül ki, hogy a cselekmény csak magánindítványra büntethető. Ebben az esetben a határidőt attól a naptól kell számítani, amelyen a magánindítványra jogosult a felhívásról tudomást szerzett.

A terhelt esetében pontosan ez történt. Maga a terhelt védője is utalt arra, hogy a terhelt ellen az eljárás fegyveresen elkövetett garázdaság miatt indult, mely bűncselekmény miatti eljárásnak a magánindítvány nem törvényi előfeltétele. Az ügyészi vádemelés zaklatás vétsége miatt történt, mely bűncselekmény elkövetői a Be. 183. § (1) bekezdése értelmében magánindítványra büntethetők. A magánindítvány előterjesztésére jogosult sértett nyilatkozatának beszerzésére a vádemelést megelőzően nem került sor, a bírósági tárgyaláson történt felhívását követően pedig a sértett azonnal nyilatkozott, és ekkor joghatályos magánindítványában kérte a terhelt megbüntetését. Az e körben kialakított töretlen bírói gyakorlat szerint [lásd, pl.:BH2011.58] olyan esetekben, amikor a sértett tudomása szerint is a büntetőeljárás a terhelt ellen folyamatban van, a hatóság mulasztása a Be. 173. § (2) bekezdése szerinti nyilatkozat beszerzésének hiánya nem eshet a magánindítvány előterjesztésére jogosult terhére, a nyilatkozat beszerzésére a bírósági eljárásban - akár a másodfokú eljárásban is, ha a felhívás korábban nem történt meg - lehetőség van.

Ekként tehát a jelen eljárásban a sértett magánindítványa joghatályos, a Btk. 22. § h) pontjában meghatározott büntethetőséget kizáró ok hiányában a terhelt elmarasztalása a büntető anyagi jog szabályaival összhangban álló.

A terhelt a Kúria nyilvános ülésén felszólalásában arra utalt, hogy jogos védelmi helyzetben cselekedett. Ez az állítása az eljárás korábbi szakában is felmerült már, és védekezése a jogerős ítéletben rögzítettektől teljesen eltérő tényadatokon alapult. A Be. 423. § (1) bekezdése értelmében azonban a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, a felülvizsgálati indítványban a jogerős határozat által megállapított tényállás nem támadható. E törvényi rendelkezés tükrében a terhelt jogos védelemre hivatkozása a törvényben kizárt, így érdemben nem vizsgálható.

A Kúria a kifejtettekre tekintettel a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, ezért a felülvizsgálati indítvánnyal támadott határozatot a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

A felülvizsgálati eljárásban a kirendelt védő közreműködésével felmerült bűnügyi költségről a Be. 429. § (1) bekezdése alapján rendelkezett a Kúria.

A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 3.§-ának (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. §-a (4) bekezdésének a b) pontja zárja ki.

A Be. 418.§-ának (3) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 416. § (1) bekezdésének e) vagy g) pontján alapul. A Be. 421.§-ának (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival, azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Kúria mellőzheti.

Budapest, 2013. április 11.

Dr. Katona Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Kiss Sándor s.k. előadó bíró, Dr. Krecsik Eldoróda s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

*bírósági ügyintéző
NYM*